

istekla i to iz dva razloga: nakon što je teret bio primljen od brođara, tužitelj je zahtijevao da sud imenuje vještaka koji će pregledati robu i utvrditi štetu. Vještak je bio imenovan i postupio po zahtjevu suda. Ovaj zahtjev, tvrdi tužitelj, prekinuo je tok zastarnog roka. Osim toga, kaže tužitelj, tuženik je pristao da se oštećena količina arašida prođa, čime je priznao dug, pa je i ova okolnost uvjetovala prekid zastare.

Sud nije prihvatio tužiteljeve navode, pa je tužbu odbio smatrajući da je nastupila zastara. Nije opravdano tužiteljevo stajalište da je zahtjev sudu za imenovanje vještaka prekinuo tok zastarnog roka. Da bi zahtjev koji tužitelj podnosi sudu prekinuo zastaru, potrebno je da on bude upravljen na traženje da mu tuženik nadoknadi štetu. Molba da sud imenuje vještaka to nije, pa prema tome zastara iz ovog razloga nije bila prekinuta. Ni drugi navod tužiteljev sud nije prihvatio. Zastara se prekida tuženikovim priznanjem duga, ali brođarov pristanak da se teret prođa sam po sebi ne znači priznanje duga. Brođar je, naime, pristao da se teret prođa da bi se, u zajedničkom interesu, izbjegla veća šteta, a ne radi toga jer se smatrao obvezanim štetu nadoknaditi.

(DMF 1966, str.751)

B.J.

TALIJANSKI KASACIONI SUD

Presuda od 21.IV 1966.

H.S.Hansen's Eftf. Skibsproviantering
A/S c/a S.N.C. Giacomo Costa i Lloyd
Tirrenico S.p.A.

Privilegiji na brodu - Primjena prava - Na postanak i postojanje privilegija na brodu primjenjuje se pravo države koje je zastavu brod vijao u vrijeme postanka privilegija

Apelacioni sud je u sporu između tužitelja privilegiranog vjerovnika i tuženika brođovlasnika našao da se postojanje privilegija ima prosuditi po pravu države čiju državnu pripadnost brod ima u času kad se o tome odlučuje, a ne prema pravu državne pripadnosti broda u vrijeme postanka privilegija.

Kasacioni sud je uvažio pravni lijek tužitelja i primijenio na postojanje privilegija pravo zastave broda u vrijeme kad je privilegij nastao. U razlozima za svoju odluku Kasacioni sud ističe kako su kolizijska pravila koja je donio Zakon o plovidbi od 1942. u čl.6. imala upravo svrhu

da ostvare stabilnost rješenja glede sukoba zakona u prostoru, koja se stabilnost na području stvarnih prava ima postići. Ista je svrha i odredbama Konvencije o pomorskim privilegijama i hipotekama od 1926. na njenom području primjene. Uostalom i Apelacioni sud pa i obje stranke prihvaćaju načelo da kod privilegija na brodu "lex rei sitae" zamjenjuje pravo zastave, a radi toga da bi se izbjeglo primjenjivanje više prava u pogledu postojanja privilegija na brodu. Kasacioni sud nalazi da bi još i veća opasnost nastala kad bi jednom po pravu zastave nastali privilegij glede svoje opstojnosti mogao biti podvrgnut raznim porecima uslijed promjene državne pripadnosti broda. Ostaju prema tome samo dva moguća rješenja: na takav privilegij će se ili primijeniti pravo zastave pod kojom je nastao, ili pak pravo zastave koju brod ima za vrijeme dok privilegij još traje. Potreba jedinstvenog reguliranja privilegija nameće da se primijeni na opstojnost i trajanje privilegija (dakle na njegovo vršenje, trajanje i utrnuće) ono pravo pod kojim je on nastao. Ovo tim više kad bi se pravo zastave koju je brod kasnije stekao primijenilo retroaktivno na sam postanak privilegija (kako neki zastupnici te teorije navode) što bi došlo do toga da bi se za pojedine privilegije mogle tražiti formalnosti koje kasnije pravo traži, a koje ranije pravo nije tražilo. Pogotovo u odnosima među državama koje nisu ugovornice Konvencije od 1926. pravilo primjene prava zastave broda u vrijeme postanka privilegija jedino je umjesno, jer u državama neugovornicama privilegiji nisu jedinstveno regulirani. Ne stoji prigovor da i sam talijanski zakonodavac u čl.156. Zakona o plovidbi predviđa da se brod neće moći brisati iz talijanskog upisnika, ako je opterećen stvarnim pravima, bez pristanka odnosnih vjerovnika ili namirenja njihovim tražbina, pa da prema tome iz toga slijedi da i sam zakonodavac smatra da promjenom zastave privilegiji utrnjuju. To ne stoji stoga, što svrha te odredbe druga. Radi se naime o tome da je zakonodavac htio pojačati garancije za te vjerovnike, već obzirom na to da brod prelazeći pod stranu zastavu može trajno biti u stranim vodama i tako izbjеći ovršnim zahvatima talijanskih vjerovnika. Prijedlog da se primijeni Konvencija od 1926. ovdje je neumjestan, jer se ne radi o sukobu zakona dviju država ugovornica, nego o sukobu panamskog prava (dakle države neugovornice) i talijanskog (s Konvencijom sukladnog) prava. Nikakvog značenja nema činjenica što je žalitelj (tvrtka "Hansen's") danska tvrtka, jer državna pripadnost tužiteljeva nije po čl.14. Konvencije od 1926. mjerodavna za njenu primjenu, pa prema tome ni činjenica što su Italija i Danska države ugovornice te konvencije. Prema tome je na temelju čl.6. Zakona o plovidbi (o kolizijskom pravilu prava zastave glede stvarnih prava na brodovima) Kasacioni sud izrekao da će "u slučaju promjene zastave prava predviđena u čl.6. Zakona o plovidbi biti i nadalje regulirana za čitavo vrijeme svoga trajanja po nacionalnom pravu pod čijom su valjanošću nastala".

(Dir.Mar. 1966, str.227)

E.P.

Bilješka. - Ova rješidba Kasacionog suda riješila je pitanje koje je u Italiji bilo kontroverzno. Veći dio teorije bio se orijentirao u suprotnom pravcu od ove rješidbe, koju popraća N. Balestra odobravajućim napomenama pod naslovom "Assoggettamento dei privilegi alla legge nazionale della nave del tempo del loro sorgere". Stajalište Kasacije stabilizira položaj privilegiranog vjerovnika, a ne oštećuje hipotekarnog vjerovnika, jer su i jedan i drugi poznavali pravo zastave. Suprotno rješenje moglo bi dovesti do iznenadjenja za privilegiranog, a katkada i za hipotekarnog vjerovnika. Polje primjene Konvencije od 1926. doista ne obuhvaća takav slučaj u kojem se radi o sukobu zakona između prava jedne države ugovornice i jedne države neugovornice, iako čl.14. Konvencije određuje da ona dolazi do primjene kad se radi o brodu koji ima pripadnost jedne od država ugovornica (ne govoreći o tome što biva u slučaju promjene državne pripadnosti za vrijeme trajanja privilegija). Nacrt revizije Konvencije od 1926, koji je donesen u New Yorku 1965. predviđa njenu primjenu (glede privilegija i hipoteka) u državama ugovornicama na sve brodove bez obzira na to da li imaju pripadnost država ugovornica ili neugovornica. Kad bi taj nacrt postao konvencijom i bio uzakonjen u Italiji, stajalište Kasacionog suda više ne bi stajalo. Međutim samo po sebi stajalište Kasacionog suda je prihvatljivo, iako otvara sigurno složene probleme u pogledu rješenja međusobnog reda prvenstva privilegija koji su nastali za vrijeme prve i druge državne pripadnosti.

E.P.

APELACIONI SUD, Venecija

Presuda od 27.IV 1966.

Comp. an.d'assicurazione di
Torino c/a Ditta Carlo Tonolo
i Provveditorato al porto di Venezia

Prijevoz stvari morem - Iskrcaj tereta - Predaja tereta lučkom skladištaru - Brodarova i skladištara odgovornost - Zastara iz ugovora o prijevozu stvari morem - Ako se u luci teret mora predati samo odredjenom skladištaru, tada se, sa stajališta stranaka iz ugovora o prijevozu, radi o administrativnom iskrcaju - U slučaju administrativnog iskrcaja nastaje između brodarova i skladištara ugovor o depozitu u korist treće osobe - Unatoč ovom ugovoru ostaje netaknut odnos između brodarova i primaoca iz ugovora o prijevozu - Primaalac može zahtijevati bilo od brodarova bilo od skladištara naknadu štete na robu koja je nastala za vrijeme njegovog uskladištenja - Ako naknadu traži od brodarova, primaalac mora dokazati samo to da je šteta nastala, a brodar, u svr-